

תוּ כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים, לְתַקְוָנָא דְעֵלְמָא, וְהָאִי
 הוּא יְהִיָּה לְעוֹלָם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִי הָכִי מַהוּ
 וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו. אֵלֶּא הָאִי קָרָא הָכִי
 אוֹלִיפְנָא, וְהוּא רָזָא עֲלָאָה בֵּין חֲבֵרְנָא, הָאִי קָרָא הָכִי
 מִיבְעֵי לִיה, כִּי כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים הוּא יְהִיָּה
 לְעוֹלָם, מַהוּ כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה, וְהָא כְּתִיב מַה שְׁהִיָּה
 כְּבָר הוּא וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת כְּבָר הִיָּה, וְאֵת אִמְרַת כָּל
 אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה.

אֵלֶּא מִקְרָא אַחְרָא אֲשַׁתְּמַע, כְּתִיב (ישעיה סד) עֵין לֹא
 רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לוֹ.
 יַעֲשֶׂה, עָשִׂיתָ מִיבְעֵי לִיה. לְמַחְכָּה לוֹ, לָךְ מִיבְעֵי לִיה.
 אֵלֶּא אַתָּר עֲלָאָה הוּא, דְּנַגִּיד וְנַפִּיק וְאֲדִלִּיק בּוֹצִינִין
 כְּלָהוּ לְכָל עֵיבָר, וְאִקְרִי עוֹלָם הַבָּא. וּמִנִּיָּה נַפִּיק חַד
 אוֹלְנָא, (דף רל"ט ע"ב) לְאֵתִּשְׁקִיָּא וְלְאֵתִּתְקַנָּא. וְהָאִי אוֹלְנָא

לשון הקודש

כתוב, מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר
 היה, ואתה אמרת כל אשר יעשה?

אלא מפסוק אחר נשמע. כתוב (ישעיה סד) עין
 לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו.
 יעשה? עשית צריך להיות! למחכה לו? לך
 צריך להיות! אלא מקום עליון הוא, שנמשך
 ויוצא ומדליק גרות כלם לכל בוון, ונקרא
 עולם הבא. וממנו יוצא אילן אחר להשקותו
 ולתקנו. וזה האילן עליון ומכבד הוא על כל

ולגרע ממנו. בגלל זה כתוב, (בראשית א) וירא
 אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד.

ועוד, כל אשר יעשה האלהים, לתקון
 העולם, והאי הוא יהיה לעולם. רבי יצחק
 אמר, אם בן, מהו שנאמר והאלהים עשה
 שיראו מלפניו? אלא זה הפסוק כך למדנו,
 והוא סוד עליון בין חברינו. פסוק זה כך
 צריך להיות: כי כל אשר עשה האלהים הוא
 יהיה לעולם. מהו כל אשר יעשה? והרי

עֲלָאָה וַיִּקְרָא הוּא עַל כָּל שְׂאֵר אֵילָנִין, וְהָא
 אוֹקְמוּתָּהּ. וְהָהוּא עוֹלָם תֵּבָא דְנַגִּיד וְנַפִּיק, אַתְקִין לִיה
 לְהָא אֵילָנָא תְדִיר, אֲשָׁקִי לִיה, וּמִתְקִן לִיה
 בְּעֵבֻדְתִּיהּ, מְעַטֵּר לִיה בְּעֵטְרִין, לָא פָּסִיק מִבוּעֵי
 מִנִּיהּ לְעָלָם לְעָלְמֵי עָלְמִין.

בְּהָהוּא אֵילָנָא תֵּלִיא מְהִימְנוּתָא, בֵּיה שְׂרִיא מִכָּל
 שְׂאֵר אֵילָנִין, קִיּוּמָא דְכֻלָּא בֵּיה. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם.
 וְדָאִי הוּא הִיָּה הוּא הוּוֹה וְהוּא יִהְיָ. עָלְיוּ אִין לְהוֹסִיף,
 וּמִמְנוּ אִין לְגַרְע. וְעַל דָּא בְּאוֹרֵייתָא כְּתִיב, (דברים יג) לָא
 תִּסֵּף עָלְיוּ וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ. דְּאֵילָנָא דָּא, דְּאוֹרֵייתָא
 הוּא. וְאַתָּר דָּא אַתְקִין הָאֱלֹהִים תְדִיר. הָאֱלֹהִים סָתָם,
 דָּא גְבוּרָה מֵאִין סוּף וּמֵאִין חֶקֶר. כְּמָה דְאַתָּ
 אָמַר, (ישעיה מ) אִין חֶקֶר לְתַבוּנָתוֹ, הָאֱלֹהִים, וְלֹא
 אֱלֹהִים. וְעַל דָּא עֲשָׂה, יַעֲשֶׂה תְדִיר, כְּמַבּוּעַ דְּלֹא
 פִּסְקֵן מִימּוֹי לְדַרְי דְרִין.

לשון הקודש

כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם.
 וְדָאִי הוּא הִיָּה, הוּא הוּוֹה, וְהוּא יִהְיָ. עָלְיוּ אִין
 לְהוֹסִיף וּמִמְנוּ אִין לְגַרְע. וְעַל זֶה בְּתוֹרָה
 כְּתוּב, (דברים יג) לָא תִסֵּף עָלְיוּ וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ.
 שְׂאֵילָן זֶה תוֹרָה הוּא. וּמְקוֹם זֶה מִתְקִין
 הָאֱלֹהִים תְּמִיד. הָאֱלֹהִים סָתָם, זֶה גְבוּרָה
 מֵאִין סוּף וּמֵאִין חֶקֶר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מ)

שְׂאֵר הָאֵילָנוֹת, וּכְבֹד בְּאֶרְוָהּ. וְאוֹתוֹ עוֹלָם
 תֵּבָא שְׁנַמְשָׁד וַיּוֹצֵא, מִתְקִין לוֹ לְזֶה הָאֵילָן
 תְּמִיד, מִשְׁקָה אוֹתוֹ וּמִתְקִין אוֹתוֹ בְּמַעֲשָׂיו,
 מְעַטֵּר אוֹתוֹ בְּעֵטְרוֹת, וְלֹא מִפָּסִיק מְקוּרוֹ
 לְעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים.

בְּאוֹתוֹ אֵילָן תְּלוּיָהּ הָאֱמוּנָה, בּוֹ שׁוֹרָה מִכָּל
 שְׂאֵר הָאֵילָנוֹת, קִיּוּם הַכֹּל בּוֹ. וְעַל זֶה כְּתוּב,

בְּגִין כִּד בְּתִיב, וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו.
 אֲתַקִּין לִיה לְהָאֵי אֵילָנָא, בְּתַקוּנָא שְׁלֹם,
 דְּאֲחִיד לְכָל סֵטֶר עֵילָא וְתַתָּא, בְּגִין דְּיִירָאוּ מִלְּפָנָיו.
 וְלֹא יִחְלַפּוּן לִיה בְּחִלּוּפָא אַחְרָא לְדָרֵי דְרִין.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדָאֵי שְׂפִיר קָא אֲמַרְתָּ, אָבֵל תּוּ
 אֵית לְאַסְתַּבְּלָא, בְּקַדְמֵיתָא יַעֲשֶׂה, וּלְבַתֵּר
 וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה, מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלָא (תְּדִיר) וְדָאֵי
 יַעֲשֶׂה וְאֲתַקִּין לְהָאֵי אֵילָנָא, דְּלֹא פִסְקִין מִיּוּמֵי דְדָרֵי
 דְרִין. וּלְבַתֵּר עָשָׂה, מַהוּ עָשָׂה. אֵלָא עָשָׂה הָאֱלֹהִים
 אֵילָנָא אַחְרָא לְתַתָּא מִנִּיה. וְלֹא יַעֲשֶׂה בְּהָאֵי. דְּהָאֵי
 אֵילָנָא תַתָּא, עָבִיד לִיה וְאֲתַקִּין לִיה, בְּגִין דְּמֵאן
 דִּיעוּל לְאֵילָנָא עֲלָא, יִיעוּל בְּרִשׁוֹ, וְיִשְׁכַּח לְאֵילָנָא
 תַתָּא, וְיִדְחַל לְמִיעָאֵל, אֵלָא בְּדָקָא חַוִּי.

לשון הקודש

שוב יש להסתכל: בתחלה יעשה, ולבסוף –
 והאלהים עשה. מה בין זה לזה? אלא (תמיד)
 ודאי יעשה ויתקן לזה האילן שלא יפסקו
 מימיו לדורי דורות. ולבסוף עשה. מהו עשה?
 אלא עשה האלהים אילן אחר למטה ממנו.
 ולא יעשה כמו זה. שזה האילן התחתון עשה
 אותו והתקין אותו, משום שמי שיכנס לאילן
 העליון, יכנס ברשות, וימצא לאילן התחתון,
 ויירא להכנס, אלא כמו שראוי.

אין חקר לתבונתו האלהים, ולא אלהים.
 ועל זה עשה, יעשה תמיד, בנביעה שלא
 פוסקים מימיה לדורי דורות.
 בגלל זה בתוב, והאלהים עשה שִׂירָאוּ
 מִלְּפָנָיו. תקן לו לזה האילן בתקון שלם
 שאחיו לכל צד, עליון ותחתון, כדי שִׂירָאוּ
 מִלְּפָנָיו, ולא יחליפו אותו בחלוקה אחר
 לדורי דורות.
 אמר רבי אבא, ודאי יפה אתה אומר, אבל

תָּא חַזִּי, דְּהָאֵי, נְטִיר פְּתָחָא הוּא. וְעַל דָּא אֶקְרִי
 (תהלים קכא) **שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל וְדָא אֵילָנָא תַתָּאָה עָשָׂה,**
אֶתְשַׁקֵּיָא וּמִתְּוֵן מֵאֵילָנָא דְלַעִילָא. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב
יַעֲשֶׂה, אֶלָּא עָשָׂה. מָאֵי טַעְמָא. שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו בְּנֵי
עֲלָמָא, וְלָא יִקְרְבוּן לֵיהּ, אֶלָּא אֵינּוּן דִּיתְחִזּוּן לְקִרְבָּא,
וְלָא אֶחְרָא, וְיִסְתַּמְרוּן בְּנֵי נְשָׂא אֶרְחֵי דְאֹרֵייתָא, וְלָא
יִסְטוּן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

תָּא חַזִּי, עַל הָאֵי אֵילָנָא דְכָל חִילוֹי בֵּיהּ שְׂרִיָא, אָמַר
 דָּוִד, (תהלים טז) **אַתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי. מַהוּ גּוֹרְלִי. דָּא**
עֲדָבָא דְאַחִיד בֵּיהּ דָּוִד מִלְּבָא. וְעַל דָּא, עַל פִּי הַגּוֹרֵל
כְּתִיב. וְכֵן הוּא עַל פִּי יְיָ. וַיָּמַת שָׁם עַל פִּי יְיָ. הַגּוֹרֵל
כְּתִיב (ס"א בן ביה על פי). וּזְבָאָה תוֹלְקִיהוּן דְּאֵינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין
בְּאֹרֵייתָא יִמָּא וְלִילִי, וַיִּדְעֵי אֶרְחֵי. וְאֵינּוּן אֶכְלִי
בְּכָל יוֹמָא מְזוּנָא עֲלָאָה. כְּמָה דְאַתָּה אָמַר, (קהלת
 ז) **הַתְּכַמֵּה תַתְּיָהּ בְּעֻלְיָהּ. דְּהָא אֹרֵייתָא דְלַעִילָא**

לשון הקודש

בַּא וְרָאָה, עַל זֶה הָאֵילָן שֶׁכָּל חִילוֹי בּוֹ
 נִמְצְאִים, אָמַר דָּוִד, (תהלים טז) אַתָּה תוֹמִיךָ
 גּוֹרְלִי. מַהוּ גּוֹרְלִי? זֶה הַגּוֹרֵל שְׂאוּחוֹ בּוֹ דָּוִד
 הַמֶּלֶךְ. וְעַל זֶה כְּתוּב עַל פִּי הַגּוֹרֵל. וְכֵן הוּא
 עַל פִּי ה', וַיָּמַת שָׁם עַל פִּי ה'. כְּתוּב הַגּוֹרֵל
 (כַּן בּוֹ עַל פִּי), אֲשֶׁרֵי חֲלַקְסָם שָׁל אֱלוֹ שְׂמִשְׁתַּדְּלִים
 בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה וַיּוֹדְעִים דְּרָכָיו, וְהֵם
 אוֹכְלִים בְּכָל יוֹם מְזוּן עֲלִיוֹן, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר

בַּא וְרָאָה שְׂוָה, שׁוֹמֵר הַפֶּתַח הוּא, וְעַל זֶה
 נִקְרָא (תהלים קכא) שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הָאֵילָן
 הַתְּחִתּוֹן עָשָׂה, וּמִשְׁקָה וְנוֹזן מִהָאֵילָן הָעֲלִיוֹן.
 וְעַל זֶה לָא כְּתוּב יַעֲשֶׂה, אֶלָּא עָשָׂה. מַה
 הַטַּעַם? שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו בְּנֵי הָעוֹלָם וְלָא
 יִתְקַרְבוּ אֵלָיו אֶלָּא אֱלוֹ שְׂיִדְהוּ רְאוּיִים
 לְהִתְקַרֵּב, וְלָא אַחֲרִים, וַיִּשְׁמְרוּ בְּנֵי הָאָדָם
 דְּרָכֵי הַתּוֹרָה וְלָא יִסְטוּ לִימִין וְלִשְׂמָאל.

מֵאַתֶּר דָּא אֶתְזֵן, וְהָא אֶתְמַר עֲלֵייהוּ, (ישעיה סה) הִנֵּה
עֲבָדֵי יֹאכְלוּ.

רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לְרִקִיעַ.
דָּא קוֹל דְּאַחִיד לְהָאֵי רִקִיעַ, וְאַשְׁתַּתַּף בְּהַדְרִיהָ.
וְדָא הוּא (תהלים קיא) זָכַר עָשָׂה לְנַפְלְאוֹתָיו. וְהָהוּא
רִקִיעָא קָאִים עֲלֵייהוּ, עַל אֵינוֹן חִיוּן. וְדָא הוּא
דְּאַבְרֵי בִשְׁנֵי, (בראשית א) לְהַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם.

וְהָא אוֹקְמוּתָהּ, דְּשַׁבְעָה רִקִיעֵין לְעֵילָא לְעֵילָא. וְדָאֵי
וִילּוֹן אֵינוֹ מִשְׁמַשׁ, דְּהָא לִית לִיהּ מְדִילוּתָהּ,
אַלְא מַה דִּיחֵבִין לִיהּ. וּמִסְכְּנֵי בֵיהּ אֶתְאַחֲדוּ, דָּא הוּא
רְזָא דְכֻתִיב, (דברי הימים א כב) [ו] בְּעֲנֵי הַכִּינּוֹתַי לְבֵית
אֱלֹהֵי. וְדָא מְכַנְּיָם שְׁחַרְרִית וּמוֹצִיא עַרְבִית. דְּהָא
בְּלִילְיָא, אֶפִּיק חִילּוּי לְכָל סְטָרִין, וְשִׁלְטָא עַל אֵינוֹן
חִילּוֹן וְאַכְלוּסִין. וּבְשְׁחַרְרִית כְּנִישׁ לְכֻלְהוּ, וְאַעִיל

לשון הקודש

וְהָרִי בְּאַרוּחָהּ, שְׁשַׁבְעָה רִקִיעִים לְמַעְלָה
לְמַעְלָה. וְדָאֵי וִילּוֹן אֵינוֹ מִשְׁמַשׁ, שְׁהָרִי אֵין
לוֹ מְשֻׁלוֹ, אַלְא מַה שְׁנוֹתָנִים לוֹ. וְהָעֲנִיִּים
בּוֹ אַחוּזִים. זֶהוּ סוּד הַכְּתוּב, (דברי הימים-א כב)
(ו) בְּעֲנֵי הַכִּינּוֹתַי לְבֵית אֱלֹהֵי. וְזֶה מְכַנְּיָם
שְׁחַרְרִית וּמוֹצִיא עַרְבִית. שְׁהָרִי בְּלִילְיָה
מוֹצִיא חִילּוֹתָיו לְכָל הַצְּדָדִים, וְשִׁלְטָא עַל
אוֹתָם חִילּוֹת וְהַמּוֹנִים. וּבְשְׁחַרְרִית מְכַנְּס
לְכֻלָּם, וּמְכַנְּסֵם לְנִקְבָּם וְלֹא שׁוֹלְטִים. שְׁהָרִי

(קחלת ז) הַחֲכֻמָּה תַחֲתֶיהָ בְּעֵלֶיהָ. שְׁהָרִי הַתּוֹרָה
שֶׁל מַעְלָה מִמָּקוֹם זֶה נּוֹזְגִית, וְהָרִי נִתְבָּאֵר
עֲלֵיהֶם, (ישעיה סה) הִנֵּה עֲבָדֵי יֹאכְלוּ.

רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל
הַרְקִיעַ. זֶה הַקּוֹל שְׁאַחוּזוֹ לְזֶה הַרְקִיעַ וּמִשְׁתַּתַּף
עִמּוֹ. וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב (תהלים קיא) זָכַר עָשָׂה
לְנַפְלְאוֹתָיו. וְאוֹתוֹ רִקִיעַ עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, עַל
אוֹתָן חִיוֹת. וְזֶה הוּא שְׁנַבְרָא בִשְׁנֵי, לְהַבְדִּיל
(בראשית א) בֵּין מַיִם לְמַיִם.

לְנִקְבֵייהוּ, וְלֹא שְׁלֵטִין. דְּהָא בִּקְר כְּלִיל כְּלָהוּ. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר (תהלים צב) לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֶסֶדְךָ וְאַמוּנָתְךָ
 בְּלֵילוֹת. וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְקוֹל אֵית עַל הָאֵי רְקִיעַ, מִנִּיה אֲתוֹן הָאֵי רְקִיעַ,
 בְּשַׁעְתָּא דְּהָאֵי קוֹל אֲתַעַר, כְּלָהוּ אֲכְלוּסִין לָא
 נְטָלִין, וְלִית בְּהוּ רְשׁוּ, אֶלָּא לְמִיָּקָם בְּדוּכְתֵייהוּ,
 וְאַקְרִיבִי חִילִיָּהוֹן וּמְחַפָּאן, לְהַחֲוֹא טִיבוּ דְּנַגִּיד לְהַחֲוֹא
 רְקִיעַ, וְיִתְבָּרְכֵן בְּגִינִיה, וְעַל דָּא אִיהוּ מַעַל לְרְקִיעַ
 אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים.

תָּא חֲזִי רְקִיעַ רְקִיעַ אֲשֶׁר עַל אֲבָן סְפִיר דְּמֹות כְּפִיא,
 כְּמַרְאֵה אֲבָן סְפִיר, דָּא אֲבָן יִשְׂרָאֵל. וְדָא הוּא
 רְזָא דְּכְתִיב, (בראשית כט) וְגַלְלוּ אֶת הָאֲבָן וְגו'. חַד אֲבָן
 נִחְתָּא מְלַעֲיָלָא, כַּד בָּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמִירַת אֲרַעָא, וּכְתִיב
 בֵּיה גּוֹרֵל. וְאִיהוּ אָמַר, דָּא לְפִלְנִיָא, וְדָא לְפִלְנִיָא.

לשון הקודש

וְיִתְבָּרְכוּ בְּגַלְלוּ, וְעַל זֶה הוּא מַעַל לְרְקִיעַ
 אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים.

בֵּיא וּרְאֵה, רְקִיעַ רְקִיעַ אֲשֶׁר עַל אֲבָן סְפִיר
 דְּמֹות כְּפִיא, מַה שְּׂפַתְב כְּמַרְאֵה אֲבָן סְפִיר –
 זֶה אֲבָן יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב, (בראשית כט)
 וְגַלְלוּ אֶת הָאֲבָן וְגו'. אֲבָן אַחַת יִרְדֵּה
 מְלַמְעָלָה כְּאֲשֶׁר רָצוּ יִשְׂרָאֵל לְרַשֵׁת אֶת
 הָאָרֶץ, וּכְתוּב בָּהּ גּוֹרֵל. וְהִיא אֲמַרְהָ: זֶה

הַבֶּקֶר כּוֹלֵל אֶת כָּלָם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים
 צב) לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֶסֶדְךָ וְאַמוּנָתְךָ בְּלֵילוֹת.
 וְהָרִי בְּאֵרוֹהוּ.

וְיֵשׁ קוֹל עַל זֶה הַרְקִיעַ, מִמֶּנּוּ נִזּוֹן זֶה
 הַרְקִיעַ. בְּשַׁעְתָּא שְׁקוֹל זֶה מְתַעוֹרַר, כֹּל
 הַהֲמוֹנִים לֹא נוֹסְעִים, וְאִין לְהֵם רְשׁוֹת אֶלָּא
 לְעַמּוּד בְּמִקּוּמָם, וּמְקַרְבִּים אֶת חִילוּתֵיהֶם
 וּמְחַכְּבִים לְאוֹתוֹ טוֹב שְׁנִמְשָׁךְ לְאוֹתוֹ רְקִיעַ

וְדָא אַבְנֵי הוּא מִתְחִזֵּת (דף ר"מ ע"א) כְּרִסְיָא דְמַלְכָּא נְחֵתָא.
 וְדָאי (בראשית מט) מִשָּׁם רָעָה אַבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּתִיב. וּבְגִינֵי
 כִּךְ עַל פִּי הַגּוֹרֵל וְדָאי תַחֲלֵק נַחֲלָתוֹ.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ אֲזֵלֵי מֵאוּשָׁא לְלוּד, פָּנַע
 בְּהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר, רָהֲטוּ אֶבְתְּרִיה. אָמְרוּ, וְדָאי
 נִרְהִיט אֶבְתְּרִיה דְשְׂכִינְתָּא. עַד דְמָטוּ לְגַבִּיה, אָמְרוּ
 וְדָאי נִשְׁתַּתֵּף בְּהַדָּד, וְנִשְׁמַע מִלָּה חֲדָתָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שְׁמַעוּ אֵלַי רְדִפֵי צְדָק מִבְּקִשֵׁי
 וְגו'. שְׁמַעוּ אֵלַי רְדִפֵי צְדָק, אֵינּוֹן דְאֲזִלִין בְּתַר
 מְהִימְנוּתָא, רְדִפֵי צְדָק, וְדָאי אֵינּוֹן מִבְּקִשֵׁי ה'. אֵי
 בָּעִיתוּ לְמַנְדַּע מְהִימְנוּתָא, וְלֹא אַחְדָּא לְהֵאֵי צְדָק, לָא
 תִּסְתַּפְּלוֹן בָּהּ בְּלֹחֻדְהָא כְּשָׂאֵר בְּנֵי עַלְמָא, דְגִרְמוּ
 מִיְתָה לְגִרְמֵיהוּ עַל דָּא. אֲבָל (שם) הַבֵּיטוּ אֶל צוּר
 חֲצִבְתֶּם וְאֶל מִקְבַּת בּוֹר נִקְרְתֶם.

לשון הקודש

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שְׁמַעוּ אֵלַי רְדִפֵי צְדָק
 מִבְּקִשֵׁי וְגו'. שְׁמַעוּ אֵלַי רְדִפֵי צְדָק – אֵלוּ
 שְׁהוֹלְכִים אַחַר הָאֱמוּנָה, רְדִפֵי צְדָק, וְדָאי
 אֵלוּ מִבְּקִשֵׁי ה'. אִם רְצִיתֶם לְדַעַת הָאֱמוּנָה
 וְלֵאחֹז בְּזֵה הַצְדָק, לֹא תִסְתַּפְּלוּ בָּהּ לְבַדָּה
 כְּשָׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם שְׁגִרְמוּ מִיְתָה לְעַצְמָם עַל
 זֵה. אֲבָל (שם) הַבֵּיטוּ אֶל צוּר חֲצִבְתֶּם וְאֶל
 מִקְבַּת בּוֹר נִקְרְתֶם.

לְפָלוּנֵי, וְזֵה לְפָלוּנֵי. וְזוּ הָאֲבָן הִיא מִתַּחַת
 כִּסֵּא הַמְּלָךְ יוֹרְדָת. וְדָאי (שם מט) מִשָּׁם רָעָה
 אַבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּתוּב. וּמִשׁוּם זֶה עַל פִּי הַגּוֹרֵל
 וְדָאי תַחֲלֵק נַחֲלָתוֹ.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ הוֹלְכִים מֵאוּשָׁא
 לְלוּד. פָּנַע בְּהֵם רַבִּי אֶלְעָזָר. רָצוּ אַחֲרָיו.
 אָמְרוּ, וְדָאי גְרוּזִין אַחֲרֵי הַשְּׂכִינְתָּה. עַד שֶׁהִגִּיעוּ
 אֶצְלוֹ, אָמְרוּ, וְדָאי נִשְׁתַּתֵּף אִתְּךָ וְנִשְׁמַע
 דְּבַר חֲדוּשׁ.

עו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבְּנֵי לַחֲמֵי
וְגו' (במדבר כח) כְּתִיב (שמואל א טו) הַחֲפִיץ לֵי בְּעֵלוֹת
וּזְבָחִים בְּשִׁמְעַע בְּקוֹל יְיָ וְגו'. לִית רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, דִּיחֻוב פֶּר נֶשׁ, וְעַל חוּבִיָּה יִקְרִיב קָרְבָּן.
אֵלֶּא קָרְבָּן דִּיאִהוּ בְּלֵי חוּבָה, דָּא אִיְהוּ קָרְבָּן שְׁלָיִם,
וְאִקְרִי שְׁלָמִים, וְקָרְבָּן תַּמִּיד אוֹף חָכֵי, וְאִף עַל גַּב
דְּמַכְפֵּר עַל חוּבִין.

רְבִי אֲבָא פָּתַח, (תהלים נא) זָבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה
וְגו'. הֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּהָ, דְרְעוּתָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לָא אֲתַרְעֵי בְּקָרְבָּן דְּפֶר נֶשׁ עַל חוּבוֹי,
אֵלֶּא רוּחַ נִשְׁבְּרָה. וּבְנֵי נֶשָׂא לָא יַדְעֵי מָאֵי קְאֻמְרֵי,
וְחָכֵי שְׁמַעְנָא מְבוּצֵינָא קְדִישָׁא, דְּכִד אֲתֵי בֶר נֶשׁ
לְאַסְתָּאֲבָא בְּחוּבוֹי, אֲמַשִּׁיךְ עָלֶיהָ רוּחַ, מִסְטָרָא
דְּמִסְאֲבָא, וְאַתְנַגְאֵי עַל פֶּר נֶשׁ, וְשְׁלִיט עָלֶיהָ לְכָל
רְעוּתָא. וְהֵהוּא סְטָרָא מִסְאֲבָא, אֲתַנְגַּבֵּר בְּחִילֶיהָ

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

נִשְׁבְּרָה וְגו'. פְּסוּק זֶה פֶּרְשׁוּהוּ, שְׂרָעוֹן הַקּוּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אֵין רְעוּנו בְּקָרְבָּן שֶׁל אָדָם עַל
חֲטָאוֹי, אֵלֶּא רוּחַ נִשְׁבְּרָה. וּבְנֵי אָדָם לֹא
יודעים מָה אומרים. וְכִד שְׁמַעְנָא מִהַמְנוּרָה
הַקּוּדֶשֶׁה, שְׂכַאֲשֶׁר בָּא אָדָם לְהַטְמֵא
בְּחֲטָאוֹי, מִמְשִׁיךְ עָלָיו רוּחַ מִצַּד הַטְּמֵאָה,
וּמִתְנַגֵּא עַל הָאָדָם וְשׁוֹלֵט עָלָיו לְכָל רְעוּנו.
וְאוֹתוֹ צַד הַטְּמֵאָה מִתְנַגֵּבֵר בְּכחוֹ וּמִתְחַזַּק,

עו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת
קָרְבְּנֵי לַחֲמֵי וְגו'. כְּתוּב (שמואל א-טו) הַחֲפִיץ לְהִ
בְּעֵלוֹת וּזְבָחִים בְּשִׁמְעַע בְּקוֹל ה' וְגו'. אֵין רְעוֹן
הַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיתְחַזֵּב בֶּן אָדָם וְעַל חוּבוֹ
יִקְרִיב קָרְבָּן. אֵלֶּא קָרְבָּן שֶׁהוּא בְּלֵי חוּבָה,
וְהוּ קָרְבָּן שְׁלָם, וְנִקְרָא שְׁלָמִים. וְקָרְבָּן תַּמִּיד
גַּם כִּד, וְאִף עַל גַּב שְׁמַכְפֵּר עַל חוּבוֹת.
רְבִי אֲבָא פָּתַח, (תהלים נא) זָבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ

וְאֶת־תְּקוּף, וְשָׁלִיט עָלֶיהָ לְרַעוּתֶיהָ. אֶתִּי בַר נֶשׁ וְשָׁלִיט
עָלֶיהָ לְאֶתְדַכָּאָה, מִדְּכָאִין לִיהָ.

**בְּזִמְנָא דְהָהָה בִּי מִקְדָּשָׁא קַיִים, אֶקְרִיב קְרַבְנִיָּה, כָּל
כַּפְּרָה דִּילִיָּה תִלְיִיא עָלֶיהָ, עַד דְּאֶתְחַרֵּט,
וְתִבְר לְהֵהוּא רוּחַ מְגוּזָא וְנֹאֲוֵתָא דִּילִיָּה, וּמְאִיךְ לִיהָ.
וְדָא הוּא תְּבִירוֹ, דְּהֵהוּא דְרָגָא דְּמִסְאָבָא. וְכֵד אֶתְבַּר
הֵהוּא רוּחַ מְסָאָבָא, וְקָרִיב קְרַבְנִיָּה, דָּא אִיהוּ
דְּאֶתְקַבַּל בְּרַעְיָא כַּדְקָא יָאוּת.**

**וְאִי לָא אֶתְבַּר הֵהוּא רוּחַ, לָא קְרַבְנִיָּה כְּלוּם,
וְלִכְלַפֵּי אֶתְמָסֵר, דְּהָא קְרַבְנָא דָּא לָא
דְּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא מִכְלַפֵּי. וּבְגִין כַּךְ זְבַחֵי
אֱלֹהִים כַּדְקָא יָאוּת, הוּא רוּחַ נְשִׁבְרָה, דִּיתְבַּר הֵהוּא
רוּחָא מְסָאָבָא, וְלָא יִשְׁלוּט. וְעַל דָּא מָאן דִּיתְבַּר
לִיהָ כַּדְקָא יָאוּת, עָלֶיהָ כְּתִיב, (תהלים עח) רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא
יָשׁוּב. לִיְהוּי הֵהוּא גִבְרָא בְּאֶבְטָחוֹתָא, דְּלָא יָתוּב**

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

כְּמוֹ שְׁצַרִּיד.

וְאִם לֹא נִשְׁבְּרַת אוֹתָהּ רוּחַ, אִין קְרַבְנֵנוּ
כְּלוּם, וְנִמְסָר לְכַלְבֵּיב, שְׁחֵרֵי קְרַבְנֵנוּ זֶה אִינוּ
שֶׁל הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶלָּא מִהַכְּלָבִיבִים.
וּמִשׁוּם זֶה זְבַחֵי אֱלֹהִים כְּמוֹ שְׁצַרִּיד הוּא רוּחַ
נְשִׁבְרָה, שֵׁיִשְׁבֵּר אוֹתָהּ רוּחַ טְמֵאָה וְלֹא
תִשְׁלַט. וְעַל זֶה מִי שֵׁיִשְׁבֵּר אוֹתָהּ כְּמוֹ
שְׁצַרִּיד, עָלָיו כְּתוּב, (תהלים עח) רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא

וְשׁוֹלֵט עָלָיו שֵׁיִעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ. כֹּא אָדָם וְשׁוֹלֵט

עָלָיו לְהַטְהֵר - מְטַהֲרִים אוֹתוֹ.

**בְּזִמְנֵן שְׁהִיָּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קָנֵם, הַקְּרִיב
קְרַבְנֵנוּ - כָּל כַּפְּרָה שְׁלוֹ תְלוּיָהּ עָלָיו, עַד
שְׁהִתְחַרֵּט וְשִׁבֵּר לְאוֹתָהּ הַרוּחַ מִתּוֹךְ גְּאוּתוֹ
וְהַשְּׁפִיל אוֹתָהּ. וְזוֹהֵי הַשְּׁבִירָה שֶׁל אוֹתָהּ
דְּרָגָה שֶׁל טְמֵאָה. וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבְּרַת אוֹתָהּ רוּחַ
הַטְּמֵאָה וּמִקְרִיב קְרַבְנֵנוּ, זֶהוּ שְׁמֵתְקַבַּל בְּרַעְיוֹן**

לְגִבְיָהּ לְעֵלְמִין. הָדָא הוּא דְכְתִיב, וְלֹא יָשׁוּב. לֵב
נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה, תְּהוּא גִבְרָא דְלֹא אֶתְנָאֵי, וְלֹא אֶתְעִינַג
בְּעֵנוּגִין דְּעֵלְמָא, אֱלֹהִים לֹא תִבְוֶה, בִּיקְרָא אִיהוּ
לְגִבְיָהּ.

צו את בני ישראל. (במדבר כח) מאי צו. דא עבודה זרה.
בגין דלא ייעול גרמיה לאסתאבא ברוח מסאבא,
דאיהו עבודה זרה ממש.

רבי אלעזר פתח. (שיר השירים ה) באתי לגני אחתי בלה
וגו'. האי קרא אוקמוה, אבל אית סתרים
בקרפנא (ס"א שית סדרין דקרפנא) הנא, וכלא אתמר. אמר
ליה רבי שמעון, יאות הוא, דשרית מלה, וסתמת,
אימא. (ס"א נסתמת אמאי) אמר, בגין דחמינא בספרא
דחנוך מלה, ואוליפנא. אמר, אימא ההיא מלה
דחמיות (דף ר"מ ע"ב) ושמעת.

לשון הקודש

רבי אלעזר פתח, (שיר השירים ה) באתי לגני
אחתי בלה וגו'. פסוק זה בארוהו, אבל יש
דברים נסתרים בקרבן (ששה סדרים בקרבן) כאן,
והכל נתבאר. אמר לו רבי שמעון, יפה
הוא שהתחלת הדבר, וסתמת, האמר. (סתמת
מדוע?) אמר, משום שראיתי בספרו של חנוך
דבר ולמדתי. אמר, האמר אותו הדבר
שראית ושמת.

ישוב. שיהיה אותו אדם בהבטחה שלא
ישוב אצלו לעולמים. זהו שפתוב ולא ישוב.
לב נשבר ונדכה - אותו אדם שלא התנאה
ולא התענג בתענוגי העולם - אלהים לא
תבוה, בכבוד הוא אצלו.

צו את בני ישראל (במדבר כח). מהו צו? זה
עבודה זרה, כדי שלא יכנים עצמו להטמא
ברוח סמאה, שהיא עבודה זרה ממש.

אָמַר כֹּלָא חַד מִלָּה, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר דָּא,
בָּאתִי לְגַנְי, בְּגִין דְּכָל קַרְבָּנִין דְּעֵלְמָא כַּד
סִלְקִין, בְּלָהוּ עֵיילִין לְגוּ גְּנִיתָא דְעֵדֶן בְּקַדְמוּתָא, רָזָא
דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְהֵיִאךְ בְּקַדְמוּתָא וְשִׁירוּתָא דְקַרְבָּנָא,
בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אוּדֵי חֲטָאֵי עָלָה, וְנִכְיִסוּ וְזָרִיקוּ
דְדַמְיָה עַל מִדְבַּחָא.

הַשְׁתָּא אֵית לְאַסְתְּפִלָּא, הֵיִאךְ אֵינֻן רוּחִין קַדִּישִׁין
אֲתַהֲנוּן מִחָאֵי. וּמָאֵי טַעְמָא דְקַרְבָּנָא
דְּבַהֲמָה, וְהָא יִתִּיר הָוָה סְגִיָּא, לְתַבְרָא בַר נָשׁ הֵהוּא
רוּחָא, וְלֵאֲתַבָּא בְּתִיּוּבְתָא מָאֵי טַעְמָא נִכְיִסוּ דְבַהֲמָה,
וְלֵאֲזַקְדָּא לִיהַּ בְּנוּרָא דְמִדְבַּחָא.

אֲלָא רָזָא הוּא, בְּגִין דְּאֵית בְּהִמָּה דְרַבִּיעָא עַל אֲלָף
טוּרִין, וְאֲלָף טוּרִין אַכְלַת בְּכָל יוֹמָא, וְכַלְהוּ
אֲקָרוּן ^(תהלים א) בְּהִמּוֹת בְּהַרֵּי אֲלָף. וְעַל דָּא תַנִּינֻן,
דְּאֵית בְּעִירָא אָכִיל בְּעִירֵי. וּמִמָּה חוּן. מֵאֲשָׂא. וְכַלְהוּ

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

קְדוּשׁוֹת נְהַנּוֹת מִזֶּה, וּמָה טַעַם שֶׁל קַרְבָּן
בְּהִמָּה, וְהֵרִי יוֹתֵר הָיָה רְאוּי לְאָדָם לְשִׁבֵר
אוֹתָהּ הָרוּחַ וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה, וּמָה הַטַּעַם שֶׁל
שְׁחִיטַת הַבְּהֵמָה וְלְשִׁרְפָּהּ בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ?
אֲלָא סוּד הוּא, מִשּׁוּם שֵׁישׁ בְּהִמָּה שְׂרוּבֶצֶת
עַל אֲלָף הָרִים, וְאֲלָף הָרִים אוֹכְלַת בְּכָל יוֹם,
וְכֻלָּם נִקְרְאוּ ^(תהלים א) בְּהִמּוֹת בְּהַרֵּי אֲלָף.
וְעַל זֶה לְמַדְּנָה שֵׁישׁ בְּהִמָּה שְׂאוֹכְלַת בְּהִמָּה.

אָמַר, הַכֹּל דְּבַר אֶחָד, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אָמַר אֵת זֶה, בָּאתִי לְגַנְי, בְּגִלְל שְׂכָל
קַרְבָּנוֹת הָעוֹלָם כַּאֲשֶׁר עוֹלָיִם, כְּלָם עוֹלָיִם
לְתוּךְ גֵּן עֵדֶן בְּתַחֲלָה, סוּד כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל.
וְכִיצַד? בְּרֵאשׁוֹנָה וּבְהַתְחַלַּת הַקַּרְבָּן, בְּשַׁעְתָּהּ
שְׂאָדָם מוֹדָה עַל חֲטָאֵי, וְשְׁחִיטָתוֹ וְזָרִיקַת
דָּמּוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ.
עֲתָה יֵשׁ לְהַסְתַּבֵּל, אֵיךְ אוֹתָן רוּחוֹת

לְחִיד לֹזֶן הֵהִיא בְּהֵמָה בְּלִחְיָא תָּדָא, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (דברים ד) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אִשׁ אֲכָלָה הוּא אֵל קָנָא.
 וְכָל מֵיָא דִּירְדֵן, דְּאֲמַלָּא בְּשִׁית שְׁנִין, הִיא עֲבָדַת לִיה
 גְּמִיעָה תָּדָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (איוב מ) יִבְטַח כִּי יִגִּית
 יִרְדֵן אֵל פִּיהוּ.

סְתָרָא דְּמַלְתָּה, חֲמִירָא דְּכָל הַיְנִי, עֲקָרָא וַיִּסּוּדָא
 לְהַיְנִי בְּעִירֵי דְּלִתְתָּא. בְּגִין דְּרוּחָא מְנִיחָהוּ
 מִתְּפִשְׁטָא (ס"א דְּרוּחֵי דְּבְעִירֵי מְנִיחָהוּ אֶתְפִּשְׁטוּ) לְתִתָּא, וְאֶתְצִיר
 הֵהוּא רוּחָא לְתִתָּא בְּבְעִירֵי. וְכֵד חֵב בַּר נֶשׁ, אִיִּתִי
 בְּעִירָא לְקַרְבָּנָא, וְהֵהוּא רוּחָא דְּבְעִירָא דָּא, סְלֶקָא
 וְתַב לְאֶתְרִיהּ, וּמִתְּפִשְׁט הֵהוּא רוּחָא בְּכָלְהוּ. וְכָל
 אֵינִין דְּזִינָא דָּא, מִתְּקַרְבִּין וְאֶתְיִין וְאֶתְהַנְיִין מִהֵהוּא
 חֶלְבָּא וְדָמָא, דְּהֵהוּא לְבוּשָׂא דְּרוּחָא דָּא, דְּהָא
 מִסְטָרָא דְּלִהוֹן תָּוָה (בְּנִין) הֵהוּא רוּחָא (דְּלִהוֹן). וְכָלְהוֹן
 אֶתְהִנוּ וְאֶתְזָנוּ, וְאֶתְעַבְדוֹן סְנִיגוֹרִין עַל הֵהוּא בַר

לשון הקודש

מתפשטות מהן (שרוחות הבהמות מתפשטות מהן) למטה,
 ומצטמצמת אותה הרוח למטה בבהמות.
 וכאשר חטא האדם, מביא בהמה לקרבן,
 ואותה הרוח של בהמה זו עולה וחוזרת
 למקומה, ומתפשטת אותה הרוח בכלם. וכל
 אלו מסוג זה מתקרבים ובאים ונהנים מאותו
 חלב ודם שהיה לבוש של רוח זו, שהרי מצד
 שלהם היתה (בגלל) אותה הרוח (שלהם). וכלם

וממה נעשו? מאש. ואת כלם לוחכת אותם
 אותה בהמה בלחיקה אחת. והו שפנתוב
 (דברים ד) כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא.
 וכל מי הירדן שנתמלא בשש שנים, היא
 שותה אותם בגמיעה אחת. והו שפנתוב (איוב
 מ) יבטח כי יגית ירדן אל פיהו.

סוד הדבר, החמורה של כל אלו, עקר ויסוד
 לאלו הבהמות שלמטה, משום שהרוח

נֶשֶׁ. וְעָאֵל דְּרַךְ וְשֵׁט, כְּמָה דְאַתְמַר. וּבְגִין כְּךָ
קָרְבְּנָא מִן הִבְהֻמָּה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ בְּרִי לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
עַלְךָ אֲתַמַּר (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל
יולדתך. יִשְׁמַח אָבִיךָ, וְדַלְעִילָא. וְאִמְךָ, דָּא כְּנַסְתָּ
יִשְׂרָאֵל. וְתִגַּל יולדתך, דָּא בְרַתִּיה דְרַבִּי פְּנִיחַס בֶּן
יְאִיר חֲסִידָא. אֶלְעֶזֶר בְּרִי אִימָא, הָא קוֹרְבְּנָא דְבְּהֻמָּה,
קָרְבְּנָא דְעוֹפֵי מְאִי דְכְּתִיב, (ויקרא א) וְאִם מִן הָעוֹף עֵלָה
קָרְבְּנֹו. אָמַר לִיה, לָא חֲמִינָא, אֲבָל אֶסְתַּכְּלָנָא מִהַאי
מְלָה דְבְּהֻמָּה, מְלָה דְעוֹפֵי. וְלָא אוֹחְרָא, וְלָא אִימָא,
בְּגִין דְלָא חֲמִינָא, וְעַד כְּעַן לָא שְׁמַעְנָא.

אָמַר לִיה, אֶלְעֶזֶר, יְאֹזֵת אֲמַרְתָּ. אֲבָל רַזָּא דְקָרְבְּנִין
סְתָרִין סְגִיִּין תַּמָּן, וְלָא אֲתַמְסְרוּ לְגַלְאָה, בַּר
לְזַבְּאֵי קְשׁוּט, דְרַזָּא דְמְאָרִיחוֹן לָא אֲתַכְּפִי מִנֵּיהוּ.

לשון הקודש

בְּגִין, אָמַר, זֶה קָרְבַּן בְּהֻמָּה, קָרְבַּן הָעוֹף מִהוּ
שְׂכַתוֹב (ויקרא א) וְאִם מִן הָעוֹף עֵלָה קָרְבְּנֹו?
אָמַר לוֹ, לָא רְאִיתִי, אֲבָל הִסְתַּכְּלַתִּי מִדְּבַר
זֶה שֶׁל הִבְהֻמָּה, דְּבַר שֶׁל עוֹפוֹת. וְלָא אַחַר,
וְלָא אָמַר, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא רְאִיתִי, וְעַד כְּאֵן לָא
שְׁמַעְתִּי.

אָמַר לוֹ, אֶלְעֶזֶר, יָפָה אֲמַרְתָּ. אֲבָל סוּד
הַקָּרְבָּנוֹת סְתָרִים רַבִּים שָׁם, וְלָא נִמְסְרוּ

נִהְנוּ וְנִזְוְנוּ וְנַעֲשׂוּ סְגוּרִים עַל אוֹתוֹ הָאָדָם.
וְנִכְנַס דְרַךְ הַוְשֵׁט, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר. וּמִשּׁוּם זֶה
הַקָּרְבַּן מִן הִבְהֻמָּה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרוּךְ בְּנִי לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, עַלְיךָ נִאֲמַר (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ
וְתִגַּל יולדתך. יִשְׁמַח אָבִיךָ – שְׁלִמְעֵלָה.
וְאִמְךָ – זוֹ כְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְתִגַּל יולדתך – זוֹ
כִּתוּבָה שֶׁל רַבִּי פְּנִיחַס שֶׁל יְאִיר הַחֲסִיד. אֶלְעֶזֶר

סִתְּרָא דְקַרְבָּנִין, דָּא אִיהוּ סִתְּרָא, לְאִינוּן מָאנִין (ס"א)
 ח"ו) קְדִישִׁין. ד' דְּיוֹקְנֵין חֲקוּקִין בְּכִסָּא, וְדָא אִיהוּ
 כּוּרְסִיָּא וּפְרָנְסָא דְמַלְכָּא קְדִישָׁא. פְּנֵי שׁוּר. פְּנֵי נֶשֶׁר.
 פְּנֵי אַרְיָה. פְּנֵי אָדָם. פְּנֵי אָדָם דְּכָלִיל לְכַלְהוּ. וְכָל
 אַנְפִּין מִסְתַּכְּלִין אֵלִין לְאֵלִין, וְאֵתְכַלִּילֵן אֵלִין בְּאֵלִין,
 וּמְנַיִתְהוּ מִתְּפִשְׁטָן לְכַמָּה סְטָרִין וּרְבּוּוֹן, עֵילָא וְתַתָּא,
 דְּלִית לֹון שִׁיעוּרָא וּמְנַיִנָא וְחֻשְׁבוֹן.

פְּנֵי שׁוּר, אֵתְפִשְׁט לְבְּעִירֵי רוּחָא מְנִיָּה, לְאַרְבַּעָה
 זַיִנִין, וְאֵתְכַלִּילֵן בְּחַד, וְאֵלִין אִינוּן: פְּרִים,
 וּכְבָשִׂים, וְעֵתוּדִים, וְעֵזִים. וְאֵלִין קַיִמִין לְקַרְבָּנָא.
 וּבְגִין דְּמִנְחוֹן חוּו, אִינוּן חֲיִילִין קְדִישִׁין דְּמִתְּפִשְׁטִי
 מִתְּהוּא פְּנֵי שׁוּר, מִתְּקַרְבִּין לְיִסוּדָא דְּלַחוּן, וְאֵתְהַנּוּן
 מִתְּהוּא יִסוּדָא וּלְבוּשָׁא דְּלַחוּן. וְאִי לָא דַּחוּו לְהוּ
 יִסוּדָא דְּתַאי עֲלֻמָּא, לָא מִתְּקַרְבִּין תַּמּוּן.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וּמְנַן וְחֻשְׁבוֹן.

מִפְּנֵי הַשׁוּר מִתְּפִשְׁט לְבַהֲמוֹת רוּחַ מִמְּנוּ
 לְאַרְבַּעָה מִינִים, וְנִכְלָלִים בְּאַחַד. וְאֵלוּ הֵם:
 פְּרִים, וּכְבָשִׂים, וְעֵתוּדִים, וְעֵזִים. וְהֵם עוֹמְדִים
 לְקַרְבָּן. וּמִשׁוּם שְׂמֵחַם הָיוּ, אֵלוּ חֲלִלוֹת
 קְדוּשִׁים שְׂמֵתְפִשְׁטִים מֵאוֹתוֹ פְּנֵי שׁוּר,
 מִתְּקַרְבִּים לְיִסוּד שְׂלָחָם, וְנִהְגִים מֵאוֹתוֹ יִסוּד
 וּמִלְבוּשׁ שְׂלָחָם. וְאִם לָא שְׁחִיו לְהֵם יִסוּדוֹת
 שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, לֹא הָיוּ נִקְרָבִים שָׁם.

לְגִלוֹת חוּץ מִצְדִּיקֵי אֲמַת, שְׁפוּד שֶׁל
 אֲדוּנָם לֹא נִכְסָה מֵהֵם. סִתְרֵי הַקַּרְבָּנוֹת זְהוּ
 סוּד לְאוֹתָם פְּלִים (ח"ו) הַקְּדוּשִׁים. אַרְבַּע
 דְּמִיּוֹת חֲקוּקוֹת בְּכִסָּא, וְזֵהוּ כִסָּא וּפְרָנְסָא
 שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ: פְּנֵי שׁוּר, פְּנֵי נֶשֶׁר, פְּנֵי
 אַרְיָה, פְּנֵי אָדָם. פְּנֵי אָדָם שְׂבוּלֵל לְכָלָם.
 וְכָל הַפְּנִים מִסְתַּכְּלִים אֵלוּ בְּאֵלוּ, וְנִכְלָלִים
 אֵלוּ בְּאֵלוּ, וּמֵהֵם מִתְּפִשְׁטִים לְכַמָּה צְדָדִים
 וּרְכֻבוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שְׁאִין לְהֵם שְׁעוּר

כַּגְוֹנָא דְהַי נִיחָא לְשַׁכְּנֵתָא קְדִישָׁא, מְרוּחֵיהוֹן
 דְּצַדִּיקֵיָא, וְאַתְקַרִּיבַת לְקַבְּלָא רוּחָא
 דְּהַהוּא זַפָּאָה, וְאַתְהַנָּאת מִנִּיה, בְּגִין דְּמִנְהָה הָוָה
 הַהוּא רוּחַ. כִּךְ אֵלִין אֲתַהֲנֹן מִסְטָרָא דִּיסוּדָא דְלַהוֹן,
 וְאַתְהַנֹּן מִהַהוּא לְבוּשָׁא דְמִתְקַרְבִּי לֵיה, (ס"א דְהָא) רוּחַ
 מְלַבוּשָׁא (ס"א כִּךְ אֵלִין מִתְהַנֹּן מִהַהוּא לְבוּשָׁא דְמִתְקַרְבִּי מִסְטָרָא דִּיסוּדָא דְלַהוֹן,
 דְהָא חֲלָפָא וְדָמָא לְבוּשָׁא) דְרוּחָא דְלַהוֹן הָוָה. וּבְגִין כִּךְ
 אֲתַהֲנֹן מִנִּיהוּ.

פְּנִי נֶשֶׁר אֲתַפְּשֵׁט לְעוֹפָא רוּחַ מִנִּיה. וְנֶשֶׁר בְּתַרִּין
 סְטָרִין אִיהוּ. וְרָזָא דָא (בְּרֵאשִׁית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף, תַּרִּין
 רוּחִין. וּבְגִין כִּךְ אֲתַפְּשֵׁט וְנַחֲתָא (ס"א וְנֶשֶׁר בְּתַרִּין סְטָרִין אִיהוּ.
 מִינָא וּשְׂמָאֵלָא וְרָזָא דָא (בְּרֵאשִׁית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף, וּבְגִין כִּךְ תַּרִּין רוּחֵי מִתְפַּשְּׁטוּ מִנִּיה

וְנַחֲתָי) מִימִינָא וּמִשְׂמָאלָא קַרְבָּנָא דְעוֹפֵי.

מִכָּל סְטָר דְכָּיָא, לָא אֲתַקְרִיב אֶלָּא יוֹנָה וְתוֹרִים,
 דְּאֵינֹן בְּקִשׁוּט לְזוּגֵיָהוּ, (דף רמ"א ע"א) מִכָּל שְׂאֵר

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

נְהַגִּים מְהֵם.

פְּנִי נֶשֶׁר מִתְפַּשְּׁט לְעוֹפוֹת רוּחַ מִמְנוּ. וְנֶשֶׁר
 בְּשֵׁנֵי צַדִּדִּים הוּא. וְסוּד זֶה (בְּרֵאשִׁית א) וְעוֹף
 יְעוֹפֵף, שְׁתֵּי רוּחוֹת. וּמִשׁוּם זֶה מִתְפַּשְּׁט וְיִוֶּרֶד
 (וְנֶשֶׁר בְּשֵׁנֵי צַדִּדִּים הוּא, יְמִין וּשְׂמָאל. וְסוּד זֶה (שֵׁם) וְעוֹף יְעוֹפֵף, וּמִשׁוּם
 זֶה שְׁתֵּי רוּחוֹת מִתְפַּשְּׁטוֹת מִמְנוּ וְיִוֶּרֶדוּ) מִיְמִין וּמִשְׂמָאל
 קַרְבָּן הָעוֹף.

מִכָּל הַצֵּד הַטְּהוֹר לָא מְקַרִּיבִים אֶלָּא יוֹנָה

כְּדָגְמַת שֵׁישׁ נַחַת לְשַׁכְּנֵיהַּ הַקְּדוּשָׁה
 מְרוּחוֹת הַצַּדִּיקִים, וּמִתְקַרְבַּת לְקַבְּלָא רוּחַ שְׁל
 אוֹתוֹ צַדִּיק וְנַחֲתָי מִמְנוּ, מִשׁוּם שְׂמָמְנָה
 הַיְתֵה אוֹתָהּ רוּחַ – כִּךְ אֵלוֹ נְהַגִּים מִצֵּד
 הַיְסוּד שְׁלָהֶם, וְנַחֲתָי מֵאוֹתוֹ הַלְּבוּשׁ
 שְׂמִתְקַרְבִּים אֵלָיו, (שְׁהַר) רוּחַ הַמְּלַבוּשׁ (כִּךְ אֵלוֹ
 נְהַגִּים מֵאוֹתוֹ הַלְּבוּשׁ שְׂמִתְקַרְבִּים שְׂמִצֵּד הַיְסוּד שְׁלָהֶם, שְׁהַר חֲלָב וְדָם
 מְלַבוּשׁ) שְׁל רוּחַ שְׁלָהֶם הַיְתֵה, וּמִשׁוּם זֶה

עוֹפִין. וְהֵם נִרְדְּפִין, וְלֹא רוֹדְפִין. וּמִהִימָנָא דָּא לְדָא,
נוֹקְבָא לְבַר זִוְגוּ. וְעַל דָּא קֶרְבְּנָא מְנִיחֵהוּ. וְנִחְתִּי
וּמִתְקַרְבִּי אֵינֹן רוּחִין קְדִישִׁין, וְאֵתְהַנְיִין מִיִּסוּדָא
וְעַקְרָא דְלַחֲזוֹן.

וְאִי תִימָא, הֵיךְ אֶתְפְּשֵׁט זְעִיר מִהָאִי יוֹנָה, אוּ
מִשְׁפַּנְנָא דָּא, לְבַמָּה סְטָרִין חֵיילִין דְּלִית לֹון
שִׁיעוּרָא. אוּ מִן בְּעִירָא חָדָא אוֹף חָכִי. תָּא חֲזִי. חַד
שָׂרְנָא דְקִיק דְּלִיק, אֶתְמַלְיָא מְנִיחָא פֶּל עֶלְמָא. תּוּ
אָעָא דְקִיק, אִדְלִיק לְרַבְרָבָא.

עַד חָבָא קֶרְבְּנָא מִתְרִין סְטָרִין דְּחֻקִּין בְּכַסָּא.
הַשְׁתָּא אִית לְמַשְׁאֵל, אַרְבַּע דִּיּוֹקְנִין אֵינֹן,
דְּחֻקִּין בְּכַסָּא, מָאִי טַעְמָא לִית קֶרְבְּנִין מֵאַחַרְנִין.
אֶלָּא וּדְאִי מִכְּלָחוּ אִית קֶרְבְּנָא. אַרְיָה חֻקִּין
בְּכוּרְסִיָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּקֶרְבְּנָא שְׁלִים, אַרְיָה נְחִית וְעָאֵל
בְּאַשָּׁא, וְאֶכִּיל וְאֶתְנַחֵי מִתְּפֹן. אָדָם חֻקִּין בְּכוּרְסִיָּא,

לשון הקודש

גַּר אַחַד דִּק דוֹלַק, וּמִתְמַלָּא מִמֶּנּוּ כָּל הָעוֹלָם.
עוֹד, עֵין קָטָן מְדִלִיק לְגָדוֹל.
עַד כָּאֵן קֶרְבֵּן מְשַׁנֵּי צְדָדִים שְׁחֻקִּים בְּכַסָּא.
וְעַתָּה יֵשׁ לְשֵׁאֵל, אַרְבַּע דְּמִיּוֹת הֵן שְׁחֻקוֹת
בְּכַסָּא. מַה טַעַם אֵין קֶרְבָּנוֹת מְשַׁנֵּי צְדָדִים
אַחֲרֵים? אֶלָּא וּדְאִי מִכְּלָם יֵשׁ קֶרְבֵּן. אַרְיָה
חֻקִּין בְּכַסָּא, וּבְשַׁעָּה שְׁקֶרְבֵּן שְׁלָם, אַרְיָה
יֵרַד וְעוֹלָה בְּאַשָּׁ, וְאוֹכֵל וְנִהְנָה מִשָּׁם. אָדָם

וְתוֹרִים, שְׁהֵם נְאֻמָּנִים לְבַנֵּי זִוְגָם מִכָּל שְׂאֵר
הָעוֹפוֹת. וְהֵם נִרְדְּפִים וְלֹא רוֹדְפִים, וְנֻאֻמָּנִים
זֶה לְזֶה, הַנִּקְבָּה לְבֵן זִוְגָה, וְעַל זֶה הַקֶּרְבֵּן
מֵהֵם. וְיִזְרְדוֹת וּמִתְקַרְבּוֹת אֵלוּ הָרוּחוֹת
הַקְּדוֹשׁוֹת, וְנִהְנֹת מִיִּסוּד וְעַקְרָא שְׁלָהֶם.
וְאָם תֹּאמַר, אֵיךְ מִתְפְּשֵׁט מִמַּעַט שְׁל יוֹנָה זֶה
אוּ מִתּוֹר זֶה לְכַמָּה צְדָדִים וְחֵילוֹת שְׁאֵין לָהֶם
שְׁעוּר? אוּ מִן בְּהֵמָה אַחַת אַף כִּדָּ? בֵּא רְאֵה,